

RE
GI
JA
KUL
TU
RE

STRAS

ISTRRA

REGIJA KULTURE

03

UVOD

Još od pamtivijeka istarska je kulturna scena dinamična, živa, puna materijalnih i nematerijalnih dobara koja ostavljaju trag u umjetničkoj baštini koji izlazi izvan granica malenog poluotoka. Stoga je vrlo teško i nezahvalno izdvojiti dvadesetak posljednjih godina uokvirenih u političku formu županije a da to ne nalikuje na promotivni pamflet. Namjera ovog teksta je pokušati zabilježiti događaje i nastojanja jednog razdoblja te valorizirati odnos prema kulturi i njenim nositeljima.

Dvjestotinjak tisuća stanovnika (208.440) čini cijelu našu županiju zapravo srednje velikim gradom pa su umrežavanje i znanje u ovo doba razvoja elektroničkih medija još više povezali čimbenike u kulturi, a otvorenost Županije i Odjela za kulturu razbila je zid nedodirljivosti te otvorila komunikaciju među njima.

Još od rimskog doba umjetnici i umjetnost čvrsto su vezani uz politiku, pa su tako umjetnici najbliži vlasti obično bili njeni glasnogovornici, oni koji je promišljaju, mijenjaju i oni koji svjesno djeluju. Držeći se toga, sve ove godine istarski je župan aktivno sudjelovao u stvaranju kulturnog ozračja. Poznat po svojim „vizijama“, više ili manje uspješno uvijek je provocirao i poticao razvoj kulturne scene. Osnivajući festivale, dovodeći svjetske umjetnike, ne dolazeći na neka otvaranja ili u konačnici i svlačeći se na nekima, iskazujući bunt hrabro je izazivao, kao ni na

jednom drugom području, umjetničku scenu da da svoj doprinos i da se probudi. Istarski su umjetnici na to reagirali.

U tih dvadesetak godina bunili smo se, smjenjivali ravnatelje kazališta, osnivali ustanove, muzeje, silne festivale, imali svoje sabore, enciklopedije, istrapedije, tiskali knjige, osnivali razne udruge, bili na sajmovima i stvorili svoj, ugostili mnoga svjetska imena, a nekima smo i zabranili nastupe.

04

Donosili smo manifeste, deklaracije, strategije i na sve reagirali. Ponosili smo se svojom materijalnom i nematerijalnom baštinom na UNESCO-ovom popisu, obnovljenim spomenicima, novim sveučilištem i veselili se svakom očuvanju zavičajnosti, ali i dašku svijeta i suvremenih zbivanja. U svakom slučaju – bilo je dinamično.

Odjel za kulturu Istarske županije – Regione istriana sve je te godine davao svoj doprinos i aktivno sudjelovao u realizaciji važnih pitanja iz svog djelokruga. Stoga nam je namjera pokušati zabilježiti važnije trenutke koji su obilježili te godine.

Nemoguće je nabrojiti sve osobe koje su sudjelovale i dale doprinos, ali iza navedenih i mnogih drugih manifestacija i događanja stoje ljudi s imenom i prezimenom.

Oni su najveće bogatstvo Istarske županije.

USTROJSTVO

Donošenjem Zakona o područjima županija, gradova i općina 16. travnja 1993. godine konstituirana je Istarska županija – Regione istriana. U svom je ustroju od 24. siječnja 1994. godine imala Odjel za kulturu i prosvjetu. Sjedište Odjela nalazilo se u Labinu na adresi Prilaz Kršin 2, što je bila privremena adresa u zgradi dječjeg vrtića. Godine 1996. Odjel se seli u Labin, u Ulicu G. Martinuzzi 2. Prvi pročelnik bio je Gracijano Kiršić, koji je 31. siječnja

1994. po tadašnjem ustroju imenovan na dužnost člana Poglavarstva. Djelatnice Odjela su zaposlene tek u travnju 1995. i u prvih pet godina uz pročelnika su radile Ester Duić, Eda Griparić i Klaudija Peršić. Djelatnost Odjela bila je puno šira i pokrivala je obrazovanje, sport, kulturu i tehničku kulturu.

Već 1995. Istarska županija – Regione istriana osniva Polivalentni kulturni centar u suradnji s Općinom Grožnjan da bi provodila, afirmirala i poticala kulturno-umjetničke aktivnosti i programe na području Grožnjana i županije u cjelini.

Smrću pročelnika Gracijana Kiršića u travnju 1998. godine to mjesto ostaje upražnjeno, u kolovozu iste godine pročelnikom je imenovan Mladen Dušman, da bi se zbog obujma poslova u kulturi sistematiziralo radno mjesto pomoćnika pročelnika za kulturu, a tu je dužnost u listopadu 1998. godine preuzeo Vladimir Torbica.

Radi što veće transparentnosti, ali i interakcije Odjel je prvi u Hrvatskoj još davne 1998. godine osnovao Savjet za kulturu i komisije koje su predlagale raspored sredstava.

U prosincu 2002. godine na prijedlog Odjela Skupština Istarske županije – Regione istriana donosi odluku o osnivanju IKA-e – Istarske kulturne agencije – a na toj je sjednici prihvaćen i ugovor o osnivanju Zaklade za očuvanje i obnovu sakralne spomeničke baštine Istre Histria Sacra.

U želji da se udovolji zahtjevnom i aktivnom kulturnom životu Istre pokrenute su mnoge akcije i procesi u koje je uključen velik broj sudionika, tako da se zbog praktičnih razloga i ukazane potrebe početkom 2009. godine Odjel razdvaja i u ustroju Istarske županije – Regione istriana s radom počinje samostalni Upravni odjel za kulturu čiji pročelnik postaje Vladimir Torbica.

Djelatnost Odjela za kulturu je utvrđena i opisana u aktu o njegovom osnivanju gdje piše: „... obavlja poslove iz samoupravnog djelokruga za djelatnost kulture, obavlja poslove upravljanja ustanovama kojima je osnivač Istarska županija – Regione istriana, prati realizaciju programa javnih potreba u kulturi, potpomaže ustanove i asocijacije amaterizma, kazališta, učilišta, udruge, matice, galerije i subjekte, prati te osigurava uvjete za ravnomjeran kulturni razvoj svih sredina, podupire zaštitu i očuvanje spomeničke, graditeljske i nematerijalne kulturne baštine Istre, potpomaže manifestacije u kulturi, izdavaštvo i umjetničko stvaralaštvo“.

Odjel za kulturu određene odluke vezano uz proračun i organizacijske promjene donosi na sjednicama Skupštine Istarske županije – Regione istriana sukladno zakonu i Statutu Županije. Sve to vrijeme u sklopu Istarske županije – Regione istriana postoji Odbor za društvene djelatnosti koji čine predsjednik i pet skupštinskih vijećnika koji analiziraju i daju mišljenja i primjedbe o svim aktima koji dođu iz Odjela za kulturu, a o kojima se raspravlja na sjednicama Županijske skupštine.

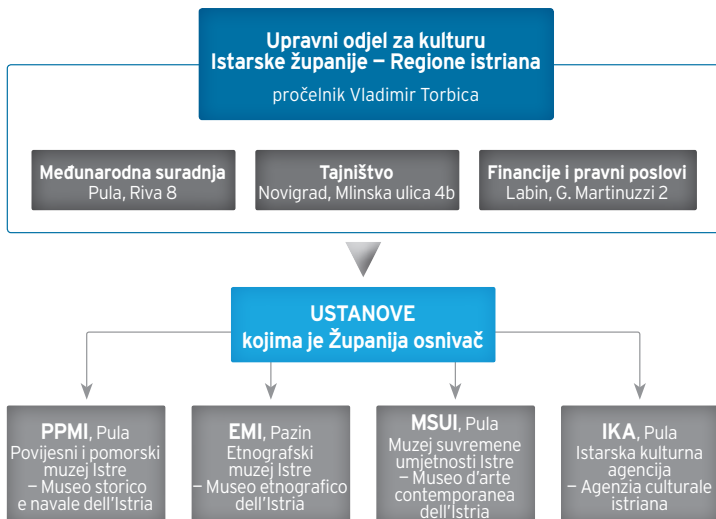
Obično su dožupani zaduženi za društvene djelatnosti pa ne smijemo zaboraviti da je u početku dodatnu potporu kulturi davala dožupanica Loredana Bogliun Debeljuh, koja je i sama kao kulturna djelatnica bila zadužena za to područje. Kasnije je potporu kulturi isto tako nesebično davala i zalagala se Lucija Debeljuh kao članica Županijskog poglavarstva, ali i mnogih drugih tijela kojima je predsjedala.

Odjel je tako preuzeo brigu o kulturnim ustanovama kojima je osnivač Županija, i to: Etnografskom muzeju Istre – Museo etnografico dell'Istria u Pazinu koji danas ima 13 djelatnika, Povijesnom i pomorskom muzeju Istre – Museo storico e navale dell'Istria u Puli s 11 djelatnika te Muzeju suvremene umjetnosti Istre – Museo d'arte contemporanea dell'Istria koji ima dva djelatnika.

Od 2006. Odjel stavlja naglasak na međunarodnu suradnju te za-
pošljava jednu djelatnicu, a novcem iz EU-projekata financira još
dvije. One su svojim radom i trudom do danas postigle zapažene
rezultate na tom području. Godine 2010. otvara se ured u Novi-
gradu, dok 2012. s radom započinje IKA te se imenuje ravnateljica.

Odjel danas djeluje na tri lokacije – u Labinu, G. Martinuzzi 2,
su financije i pravni poslovi (Eda Griparić i Ester Duić), u Puli,
Riva 8, je djelatnost međunarodne suradnje (Sandra Ilić i Iva
Šegota), a u Novigradu, Mlinska ulica – Via del Mulino 4b, su
tajništvo i pisarnica (pročelnik Vladimir Torbica i tajnica Rose-
mary Radešić Fachin).

Danas Upravni odjel za kulturu Istarske županije – Regione istri-
ana shematski prikazan, izgleda ovako:

SURADNJA I DJELOVANJE

Odnos, suradnju i put do donošenja pojedinih odluka najlakše je prikazati shematski.

SKUPŠTINA ISTARSKE ŽUPANIJE – REGIONE ISTRIANA

ODBOR ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI

UPRAVNI ODJEL ZA KULTURU

KULTURNA VIJEĆA

JAVNE POTREBE U KULTURI

KORISNICI

fizičke osobe

pravne osobe,
ustanove i udruge

Osnovni zakonski akti na kojima se temelji rad Upravnog odjela za kulturu su: Zakon o ustanovama, Zakon o upravljanju javnim ustanovama u kulturi, Zakon o financiranju javnih potreba u kulturi, Zakon o kulturnim vijećima, Zakon o arhivskom gradivu i arhivima, Zakon o knjižnicama, Zakon o muzejima, Zakon o kazalištima, Zakon o audiovizualnim djelatnostima, Zakon o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Zakon o medijima, Zakon o elektroničkim medijima, Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima, Zakon o zakladama i fondacijama, Zakon o javnoj nabavi, Statut Istarske županije – Regione istriana te mnogi pravilnici i drugi podzakonski akti.

Rad Odjela je od početka vrlo dinamičan i usklađen s kulturnim trendovima, ali i gospodarskim mogućnostima pa tako Županija 2010. godine prenosi svoja osnivačka prava s Polivalentnog kulturnog centra na Općinu Grožnjan. Isto tako započinje s radom IKA kao ustanova čiji je zadatak između ostalog promovirati kulturni proizvod Istre, ali i iznalaziti nove mogućnosti financiranja i povećanja sredstava za kulturu.

KULTURNA POLITIKA

Vratimo se još malo u prošlost i zaključimo da je kulturna scena Istre oduvijek bila vrlo aktivna i živa pa je odmah reagirala na prve raspodjele sredstava i financiranje velikih festivalskih projekata. Tako su već davne 1998. godine osnovani Savjetodavni odbor za pitanja kulture Istarske županije – Regione istriana i njegove komisije pa je odmah 1999. godine donesen pravilnik o njihovom radu. Područja kulture bila su obuhvaćena kroz rad: Komisije za književnost i izdavaštvo, Komisije za zaštitu kulturne baštine i muzeologiju Istre, Komisije za vizualne umjetnosti te Komisije za glazbenu kulturu. Svaka je komisija imala pet članova, a njihovi su predsjednici činili Savjetodavni odbor. Predsjednike i članove komisija imenovalo je Županijsko poglavarstvo iz redova uglednih kulturnih djelatnika, s time da se u svaku komisiju imenovao po jedan pripadnik talijanske nacionalne zajednice, na prijedlog Talijanske unije. Mandat članova trajao je dvije godine.

Zadaci tih tijela bili su davanje stručnog mišljenja u vezi s izradom prijedloga godišnjeg programa javnih potreba u kulturi Istarske županije – Regione istriana, predlaganje, iniciranje i preporučivanje programa za pojedina područja kulture, praćenje i evaluacija pojedinih područja te davanje mišljenja o utvrđivanju dugoročne kulturne politike Istarske županije – Regione istriana.

Moramo uzeti u obzir da su tome prethodile tranzicijske promjene osamostaljenja države i godine rata, kad je u Hrvatskoj pitanje kulture bilo marginalizirano i svedeno na obuhvaćanje i sistematiziranje zatečenog stanja. No, u promišljanjima i aktivnostima kulturnih djelatnika bilo je to vrlo dinamično razdoblje koje je iznjedrilo niz aktivnosti, među kojima su dokument „Strategija kulturnog razvitka. Hrvatska u 21. stoljeću“ ili poznata „Bilježnica“ Vjerana Zuppe te propagandna akcija pod nazivom „Bijeli kvadrat kulture“, koje su otvorile određena pitanja o ulozi kulture, načinu financiranja i o slobodama. Bilo je to vrijeme kad su se na javnim raspravama suprotstavila mišljenja kulturnih djelatnika i tekstopisaca strategije, koja su se uvelike razilazila i možda se prvi put pokazala nezavisnost i samostalnost kulturnog stajališta i promišljanje neovisno od političke vlasti.

Ne smijemo zaboraviti da je u Istri to vrijeme (1993. – 1998.) traženja identiteta i buđenja izričaja na čakavštini pa je neizostavno spomenuti Alena Vitasovića, Livija Morosina, Edija Maružina i Gustafe, Darija Marušića i Tamaru Obrovac, koji su svojim umjetničkim stvaralaštvom i velikom medijskom eksponiranošću izvan Istre promovirali istarsku kulturnu scenu te bili poticaj mnogim kulturnim događanjima i nadahnuće drugim umjetnicima. Temeľjeni na istarskoj bogatoj kulturnoj i glazbenoj sceni osamdesetih, bili su okidač novih promjena koje su nastupile.

U svemu tome nastaju novi festivali, dostupni su financijski pokazatelji, nedovoljna je uključenost kulturnih djelatnika te vlada sveopće nezadovoljstvo koje su kulturni djelatnici Istre izrazili svojim javnim protestom u Puli 2000. godine. Buneći se zbog raspoređivanja sredstava u kulturi, pozvali su predstavnike svih kulturnih ustanova da izvjesu crne zastave na svoje zgrade i sudjeluju u kulturno-umjetničkoj (re)akciji pod nazivom „Crna zastava za istarsku kulturu“.

Tom su prigodom promovirali svoj manifest.

Evo kako je to izgledalo davne 2000. godine.

ZA NOVU, BOLJU I DRUKČIJU KULTURNU POLITIKU U ISTRI!

Nepostojanje osmišljene, sustavne i odgovorne kulturne politike u Istarskoj županiji najbolje se očituje u ignorantskom odnosu njezinih političkih tijela prema suvremenoj kulturi u Istri, što posljediče posve neprimjerenom raspodjelom proračunskih sredstava za potrebe kulturnog stvaranja.

Istarski umjetnici, kulturni djelatnici i udruge drže svojim pravom i obvezom aktivno sudjelovati u stvaranju i usmjeravanju županijske kulturne politike na europskim načelima i sukladno standardima suvremenoga civiliziranog društva te zato osnivaju Građansku inicijativu X (neformalnu skupinu četiriju kulturnih udruga:

Hrvatskog društva likovnih umjetnika Istre, Labin Art Expressa, Istarskog ogranka Društva hrvatskih književnika, Društva arhitekata Istre – SAI).

Cilj osnutka i djelovanja Građanske inicijative X jest osmišljavanje kulturnog djelovanja i umjetničkog stvaralaštva u Istri, jer kultura je zaštitni znak i naše županije i Hrvatske u cjelini, pa zato svoje stavove, jasno i razložno, donosimo u Manifestu 2000.

MANIFEST 2000.

Opći ciljevi kulturne politike:

- 1.** stvoriti osnovne materijalne i socijalne uvjete za kulturnu i umjetničku proizvodnju
- 2.** stvaranje prepoznatljivog identiteta Istre kao hrvatske "kulturne regije" europskog kulturnog sustava
- 3.** prvenstveno poticati umjetnike i kulturne djelatnike koji žive i djeluju na području Istre, jer upravo su oni kreatori i stvaratelji autohtonih, suvremenih zavičajnih vrijednosti
- 4.** demarginalizacija kulture spram ostalih društvenih djelatnosti: gospodarstva, sporta, znanosti, prosvjete, turizma...
- 5.** poticanje i unapređivanje međuzupanijske, prekogranične i međunarodne kulturne suradnje
- 6.** usporedan i interaktivan razvoj kulture i turizma, što doprinosi razvitku i profiliranju kulturnog turizma, stvaranjem i uključivanjem suvremenih i privlačnih kulturnih programa u turistički marketing
- 7.** oslobađanje kulturnog i umjetničkog stvaralaštva od svih političkih utjecaja i interesa, u svrhu kvalitetnog umjetničkog stvaralaštva, bez popuštanja nekvalitetnim populističkim ili zabavnim (estradnim) programima

Posebni ciljevi kulturne politike:

- 1.** ponovno osnivanje Savjetodavnog odbora za kulturu kao najmjerodavnijeg tijela koje razmatra postojeće stanje i mogućnosti kulturnog razvitka županije, planira i predlaže dugoročne i kratkoročne programe i proračun raspodjele sredstava

U Savjetodavni odbor za kulturu ulaze predstavnici strukovnih udruga i institucija koje same imenuju po jednoga člana:

- » županijske ustanove u kulturi
- » nezavisne udruge i institucije u kulturi
- » HDLU Istre – likovno-galerijska djelatnost
- » Istarski ogranak DHK-a – nakladništvo
- » Društvo arhitekata Istre – graditeljstvo
- » video i film, izvedbene umjetnosti (glazba, kazalište, performansi...)
- » spomenici kulture i zaštita kulturne baštine
- » međunarodna kulturna suradnja i razmjena
- » predstavnik Turističke zajednice Istre

- 2.** Upravni odjel za kulturu Istarske županije djeluje sukladno odlukama savjetodavaca, prati izvršenje programa, traži dopunske izvore financiranja, skrbi o odnosima s javnošću i prema medijima te o kulturnoj promidžbi i marketingu
- 3.** odluke se donose demokratskim suodlučivanjem Savjetodavnog odbora i Upravnog odjela za kulturu Istarske županije
- 4.** izdavanje godišnjih i mjesečnih kalendara kulturnih programa da bi se izbjeglo gomilanje i preklapanje događaja

5. načela zakonske regulative su:

- » ravnopravnost svih korisnika proračunskih sredstava
- » minimum proračunskih sredstava po jednoj programskoj poziciji iznosi 15.000 kuna
- » za svaku proračunsku poziciju korisnik sredstava i Upravni odjel sklapaju ugovor o uvjetima korištenja sredstava i uz korisnikovu obvezu da po dovršenju projekta preda pismeno izvješće i dokumentaciju o ostvarenom projektu
- » osiguranje razvoja kulture u Županiji moguće je uz povećanje godišnje stope izdvajanja od 10 posto
- » diskrecijsko pravo Županije ne prelazi 10 posto ukupnih proračunskih sredstava namijenjenih kulturnim programima i projektima, kao kratkoročno i privremeno rješenje, zaključno s koncem 2000. godine.

Manifest će biti upućen cjelokupnoj kulturnoj javnosti putem medija i u zasebnome tiskanom svesku, a kao temelj buduće sustavne, ozbiljne i odgovorne kulturne politike bit će također predložen Skupštini Istarske županije da ga prihvati kao polazišni dokument na dobrobit svih kojih se njegov sadržaj tiče.

Građanska inicijativa X:

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Istre, Pula
Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika, Pula
Društvo arhitekata Istre, Pula
Labin Art Express

Pula – Labin, 10. svibnja 2000.

Budite i vi sudionikom kulturno-umjetničke (re)akcije na usvojeni Program javnih potreba u kulturi Upravnog odjela za prosvjetu i kulturu Istarske županije (20. ožujka 2000.) poput inicijatora prosvjeda *Labin Art Expressa*, *Hrvatskog društva likovnih umjetnika Istre*, *Istarskog ogranka Društva hrvatskih književnika* i *Društva arhitekata Istre*.

Prosvjed, a ujedno i artistski čin, je iznimno jednostavan. Dana 3. travnja 2000. (ponedjeljak) točno u podne potrebno je istaknuti crnu zastavu na vidljivo mjesto zgrade vaše ustanove.

Tim činom, dakako ako to želite, postajete sudionikom prosvjeda protiv sramne kulturne politike Istarske županije.

Štunja je nemoralna i nedemokratska pojava.

Usljebile su godine bolje suradnje i uključivanja kulturnih djelatnika, angažiranosti Odjela za kulturu i nesebičnog rada pročelnika i njegovih suradnika.

Iako su u Istri postojali Savjet za kulturu i komisije još od 1998. godine, sukladno odluci Ministarstva kulture od 2005. godine uvode se vijeća za kulturu Istarske županije – Regione istriana, i to pet vijeća koja pokrivaju sljedeća područja: glazbu i glazbeno-scenske djelatnosti, književnost i izdavaštvo, zaštitu kulturne baštine i muzeologiju, vizualne umjetnosti i nove medijske kulture. Vijeća i dalje imaju pet članova, ali je novina u njihovom izboru koji se obavlja putem javnog poziva na prijavu, mandat im traje četiri godine, a Savjetom predsjedava pročelnik.

Osluškujući rad tijela i aktivnosti na terenu uviđa se potreba utvrđivanja kulturne strategije Istre te se saziva 1. sabor kulture na Brijunima 2007. godine koji je okupio više od 170 kulturnih djelatnika i tridesetak predstavnika medija. Na plenarnoj su sjednici rad kulturnih vijeća predstavili nositelji njihovih aktivnosti. Značaj 1. sabora kulture bio je donošenje i usvajanje Deklaracije o kulturi.

Deklaracija istarskih umjetnika

16

Istarski umjetnici, djelatnici u kulturi, predstavnici regionalne i lokalne samouprave okupljeni na 1. saboru kulture Istre održanom na Brijunima 23. i 24. ožujka 2007. godine svjesni izazova današnjeg trenutka Istre; u težnji da Istra postane europska kulturna regija te polazeći od činjenice da istarska kultura još traži svoju potpuniju definiciju donose:

DEKLARACIJU

kojom izražavaju spremnost u zajedništvu i uz međusobno poštovanje raditi na određivanju prioriteta, prepoznavanja i valorizacije vrijednosti, koje nastaju sinergijom tradicionalnog i suvremenog, nematerijalne i materijalne baštine, ljudskih i prirodnih resursa, temeljem čega će istarska kultura i znanost biti glavni pokretači razvoja Istre.

DEKLARACIJU

kojom prepoznaju multikulturalnost kao izvornu vrijednost, presudnu za određenje istarskog identiteta, koju žele sačuvati, njegovati i razvijati kreacijom i edukacijom.

DEKLARACIJU

kojom ističu da istarski identitet stvaraju i umjetnici i kulturni djelatnici, poštujući tradicijske i urbane sastavnice istarske kulturne cjeline.

DEKLARACIJU

snažnog isticanja da se kultura Istre treba temeljiti u prvome redu na izvrsnosti i vlastitoj vrijednosti koja će pridonijeti jačanju i afirmaciji istarskog kulturnog proizvoda.

Istarski umjetnici, djelatnici u kulturi, predstavnici regionalne i lokalne samouprave s obzirom na težnju k Istri kao europskoj kulturnoj regiji smatraju potrebnim da Istarska županija – Regione istriana u suradnji s Ministarstvom kulture RH, istarskim gradovima i općinama izradi prijedlog kulturne strategije Istre do 2. sabora kulture – 2009. godine.

Deklaracija je bila podloga koja je omogućila stvaranje nacrtu Istarske kulturne strategije pa je tako u ožujku 2009. godine u Poreču održan 2. sabor kulture u Istri i nakon višemjesečnog rada 18 radnih timova pod vodstvom koordinatora projekta Davora Miškovića Istarska kulturna strategija predstavljena je javnosti.

Radne skupine iznijele su prijedloge izmjena i dopuna nacrtu Istarske kulturne strategije koji je kao takav bio objavljen na web-stranici Istarske županije – Regione istriana te je omogućeno da svi zainteresirani daju sugestije i doprinos i sudjeluju u njenom kreiranju. Tako je utvrđena podrška institucionalnoj i izvaninstitucionalnoj umjetničkoj produkciji, izvršena valorizacija kulture, umrežavanje i institucionalizacija. Doneseni prijedlozi i dopune su na kraju 2. sabora kulture u Poreču doveli do usvajanja Istarske kulturne strategije – poznate kao IKS.

Tom je prigodom tiskana dvojezična brošura koja je sadržavala sintetizirani i grafički prikaz Istarske kulturne strategije kao i njen nacrt u tekstualnom obliku s popisom svih članova radnih timova i osoba koje su sudjelovale u izradi materijala. Dizajn, logotip i oblik knjižice, koja je tiskana u 500 primjeraka i podijeljena svim sudionicima, osigurali su prepoznatljivost te je tako postala temelj svih kasnijih pitanja i smjernica na kulturnom tlu Istre.

Sam tekst Istarske kulturne strategije kao obvezujući materijal usvojen je na sjednici Skupštine Istarske županije – Regione istriana te objavljen odmah u cjelovitom izdanju i na web-stranicama Županije, i to trojezično – pored hrvatskog preveden je na talijanski i engleski jezik.

Dvije godine kasnije, u travnju 2011. godine, održan je u Puli 3. sabor kulture Istarske županije – Regione istriana koji je bio posvećen srednjoročnoj evaluaciji Istarske kulturne strategije. Temelj za raspravu bila su izvješća radnih timova, koji su i sudjelovali u izradi IKS-a, te članova kulturnih vijeća Istarske županije – Regione istriana. Tako su se predsjednici radnih timova osvrnuli na implementaciju IKS-a u protekle dvije godine i nakon aktivnih tematskih rasprava donijeli određene zaključke u cilju što kvalitetnijeg provođenja Strategije. Skup je bio jednodnevan i okupio je dvjestotinjak kulturnih djelatnika te za sobom ostavio tiskani materijal, ali i vrijedna zapažanja.

KULTURNI PROIZVOD

Tijekom dvadeset posljednjih godina oslanjajući se na bogatu kulturnu baštinu Istra je samo potvrdila da je njen kulturni proizvod ustvari bogatstvo prožimanja kulturnih izričaja multikulturalnosti i reakcija te dinamična scena bogata događajima.

Trenutno Istarska županija – Regione istriana ima 11 muzeja, šest pučkih učilišta, devet knjižnica, više od 15 galerija te brojne kulturne udruge koje su aktivne i neprestano rade.

Gotovo je nemoguće popisati ogroman broj predavanja, skupova, festivala, izložbi, kazališnih predstava, koncerata, gostovanja, kolonija, književnih večeri, tiskanih knjiga, zbornika i zbirki pjesama ili drugih umjetničkih ostvarenja i estradnih nastupa koji su obilježili proteklih dvadeset godina. Neovisno o tome jesu li to privatne akcije pojedinaca, ustanova ili su potpomognute sredstvima lokalne samouprave, gospodarstva, Ministarstva i Županije, to su događaji od iznimne važnosti za kulturni život Istre.

Tako prilikom sagledavanja i izdvajanja važnijih događaja ne smijemo zaboraviti da u to doba već postoje tradicionalne manifestacije i ustanove u županiji koje djeluju puno duže (neke i duže od 50 godina) i čija je uloga neprocjenjiva. Tu su svakako Festival igranog filma u Puli, Annale u Poreču, Koncerti u Eufrazijani, Mediteranski kiparski simpozij u Labinu, Naš kanat je lip i ustanove poput Čakavskog sabora, SAKUD-a, HDLU-a, Društva književnika te mnogih drugih i vrijednih, ali koje ne čine pregled novih događanja u ovih proteklih dvadeset godina. Te su manifestacije i ustanove svakako podloga koja je iznjedrila promjene, događaje i novije manifestacije koje ovdje navodimo.

PRIKAZ VAŽNIJIH DOGAĐAJA

koji oslikavaju kulturni život Istre
tijekom dva desetljeća **1993. – 2013.**

1993.	Radio L.A.E., Labin	Labin Art Express pokreće Radio L.A.E., prvu nezavisnu radijsku postaju u Hrvatskoj
	Galerija Alvona, Labin	privatna galerija suvremene umjetnosti
1994.	rekonstrukcija biskupske palače, Poreč	obnovljena je najstarija biskupska palača na svijetu, koja pripada kompleksu Eufrazijeve bazilike, jedinstvenom ranokršćanskom spomeniku iz 6. stoljeća
	Verši na šterni, Vižinada	susret čakavskih pjesnika, kazivanje stihova i tiskanje zbirke
	Sa(n)jam knjige, Pula	sajam knjiga s popratnim kulturnim događanjima
	PUF, Pula	međunarodni festival alternativnog kazališta
	Ex tempore, Grožnjan	međunarodna slikarska manifestacija
	MIC, Brijuni-Medulin	Centar za arheološka istraživanja – Međunarodni istraživački centar za arheologiju, Brijuni-Medulin
1995.	Galerija Rigo, Novigrad	galerija suvremene umjetnosti djeluje u sastavu muzeja, a smještena je u samostalnom prostoru
	Jazz u lapidariju, Poreč	ljetne jazz večeri domaćih i stranih izvođača
	MKFM, Pula	Međunarodni kazališni festival mladih
	Music Nights, Novigrad	festival blues glazbe
	Polivalentni kulturni centar, Grožnjan	javna ustanova osnovana s ciljem provođenja, afirmiranja i poticanja kulturno-umjetničkih aktivnosti i programa na području Grožnjana i Istarske županije
1996.	časopis Nova Istra, Pula	časopis za književnost, kulturološke i društvene teme, Društvo hrvatskih književnika – Istarski ogranak Pula

1997.	Eufrazijana UNESCO, Poreč	kompleks Eufrazijeve bazilike zbog svoje je specifičnosti uvršten u UNESCO-ovu zaštićenu materijalnu baštinu
	Put u središte Europe, Pazin	međunarodni susret izdavača
1998.	Lamparna, Labin	Labin Art Express (L.A.E.), nezavisna podzemna kulturno-umjetnička organizacija iz Labina, osniva međunarodni multimedijalni kulturni centar Lamparna u jednoj od napuštenih zgrada bivšeg rudnika ugljena
	Rojc, Pula	gradske udruge (62) dobile su prostor od oko 6.800 četvornih metara, vlastitim su zalaganjem i sredstvima uredile svoje prostore i dale posve novu kvalitetu nekadašnjoj vojarni te time stvorile temelje za osnivanje multimedijalnog centra civilnog sektora Pule
	Zavod za zaštitu spomenika, Poreč-Pula	započeo je kao ured riječkog Zavoda za zaštitu spomenika u Poreču, da bi 2000. bio osnovan kao samostalni Zavod za zaštitu spomenika Istarske županije – Regione istriana sa sjedištem u Puli
	Organum Histriae, Umag	međunarodni festival orguljske glazbe
1999.	Gradska galerija, Labin	nalazi se na glavnoj starogradskoj uličnoj vertikali, nasuprot Narodnog muzeja, u blizini župne crkve, utemeljena je krajem 1999. godine te godišnje ostvaruje desetak izložbi i projekata, koji obuhvaćaju kako lokalnu labinsku i istarsku, tako i hrvatsku i međunarodnu produkciju
	Motovun Film Festival, Motovun	filmski festival posvećen filmovima nastalim u malim i nezavisnim produkcijama diljem svijeta
	Jazz is Back, Grožnjan	međunarodni jazz festival

2000.	MMC Luka, Pula	HDLUI, DAI-SAI, HGU i Pristojno društvo udruge su koje tvore MMC Luku, koja uz svoje autonomne djelatnosti umrežuje i suorganizira programe svojih članica
	Zlatni lav, Umag	međunarodni festival komornog teatra
	Festival plesa i neverbalnog kazališta, Svetvinčenat	festival plesa i neverbalnog kazališta
	Street Art Festival, Poreč	festival umjetnika čiji su nastupi namijenjeni javnim prostorima
	Šikuti Machine, Svetvinčenat	umjetnička skupina koja svoj izričaj zasniva na prirodi i kulturi istarskog sela, upozoravajući na umjetničku i civilizacijsku vrijednost ruralne kulture
	Tomizza i mi – susreti uz granicu, Umag	međunarodni književni simpozij posvećen djelu Fulvija Tomizze
	Istra etno jazz, Pula	međunarodna manifestacija etno i jazz glazbe; koncerti renomiranih glazbenika u arhitektonski vrlo zanimljivim prostorima kaštela u Puli, Pazinu i Svetvinčentu te u Malom rimskom kazalištu u Puli
2001.	Galerija Adris, Rovinj	umjetnička galerija
	Istarska sabornica, Poreč	uređenje i dogradnja višenamjenskog povijesnog prostora
	Ulysses teatar, Mali Brijun	kazalište kreativne energije i suradnje
	Leron, Vodnjan	međunarodni festival folklor
2002.	Sepomaia Viva, Umag	međunarodni festival antike
	Subotina po starinski, Buzet	program kulturno-turističke revitalizacije Starog grada

2003.	Gradska knjižnica, Umag	preseljena u moderan prostor (502,5 četvornih metara) s odgovarajućom tehničkom opremom
	Gradska knjižnica, Poreč	preseljena u novouređeni prostor u starogradskoj jezgri, smještena na nekadašnjem rimskom forumu
	Međunarodni festival rane glazbe, Dvigrad	festival rane glazbe
	LAR, Labin	Labin Art Republika, projekt oživljavanja povijesne i kulturne baštine Labina
	Pulski dani eseja, Pula	dani eseja u organizaciji Istarskog ogranka Društva hrvatskih književnika
	Istarski povijesni biennale, Poreč	međunarodni znanstveni skup
2004.	Kuća o batani, Rovinj	Eko-muzej Kuća o batani – Eco museo Casa della batana
	Palača Zuccato, Poreč	rekonstruirana srednjovjekovna palača u starogradskoj jezgri s galerijskom namjenom
	Gradska knjižnica i čitaonica, Pula	knjižnica je preseljena u moderno uređen i opremljen prostor od 1.876 četvornih metara
	Sedam dana stvaranja, Pazin	festival bogate kulturne proizvodnje, ponude i promidžbe, koji okuplja velik broj autora te pozitivni i angažirani entuzijazam stvaralački opredijeljenih ljudi
2005.	Istarska enciklopedija	u izdanju Leksikografskog zavoda „Miroslav Krleža“
	Rojc, Pula	17 udruga dobilo smještaj u sjevernom krilu s obvezom da prostore urede vlastitim sredstvima, a dodijeljen je i dio vanjskih prostora za sport i rekreaciju te osmišljeno uređenje klupskih prostorija koje će koristiti sve udruge
	Ex tempore, Novigrad	međunarodni fotografski natječaj
	BaRoMus, Rovinj	festival barokne glazbe
	Dječja knjižnica, Poreč	prenamjena i uređenje zgrade u povijesnoj jezgri za dječju knjižnicu i igraonicu

2006.	Muzej – Museo Lapidarium, Novigrad	muzej je izgrađen kao interpolacija nove zgrade u povijesnu jezgru grada
	MMC, Rovinj	multimedijalni centar kao suvremeno zdanje namijenjeno različitim kulturnim, obrazovnim i zabavnim programima
	rekonstrukcija i dogradnja kazališta, Poreč	rekonstrukcijom kazališta i dogradnjom cijelog krila stvorena je moderna kinodvorana te uvjeti za srednju glazbenu školu
	Sveučilište Jurja Dobrile, Pula	osnovano je 29. rujna 2006. godine i obuhvatilo je većinu visokoškolskih ustanova u Puli
	Last Minute Open Jazz, Bale	festival domaćih i stranih renomiranih jazz glazbenika
	Legendfest, Pićan	festival narodnih priča, legendi i mitova Istre
2007.	Giostra, Poreč	povijesni festival
	Zaklada Adris, Rovinj	zaklada za promicanje i poticanje inovativnosti i kvalitete u znanstvenom i umjetničkom radu
2008.	Kino Valli, Pula	nakon rekonstrukcije objekta kino je preimenovano u Valli, u čast pulske glumice Alide Valli koja je ostvarila međunarodnu karijeru
	Zlatni zub, Poreč	festival smijeha i komedije
	Photodays, Rovinj	najveći festival fotografije u Hrvatskoj
	Booktiga, Poreč	međunarodni festival pročitanih knjiga
	Artexchange, Rovinj	istarski sajam umjetnina
Monte Librić, Pula	festival dječje knjige	
2009.	Kuća za pisce, Pazin	ili Hiža od besid namijenjena je osobama koje se bave književnim stvaralaštvom
	istarska ljestvica na UNESCO-ovoj listi	na listu zaštićene UNESCO-ove svjetske nematerijalne baštine upisano je dvoglasno pjevanje i izvođenje istarske ljestvice
	Istra kroz vrijeme, Rovinj	pregled povijesti Istre, Centar za povijesna istraživanja Centro di ricerche storiche
	Festival etnofilma, Rovinj	međunarodni festival etnografskog filma

2010.	Arterija, Novigrad	festival vizualnih umjetnosti
	Istarsko povijesno društvo – Società storica istriana	društvo istarskih povjesničara i ljubitelja povijesti
	Tjedan istarskih muzeja – Settimana dei musei istriani	tjedan koji prigodnim programom obilježe svi istarski muzeji
2011.	Muzej suvremene umjetnosti Istre – Museo d'arte contemporanea dell'Istria, Pula	muzej zasad nema vlastitu zgradu, već koristi za galerijsku namjenu adaptiran prostor pulske stare tiskare, Ulica sv. Ivana 1
	Sveta Srca, Pula	muzejsko-galerijski prostor u sastavu Arheološkog muzeja Istre
	Gradska galerija „Antun Motika“, Pula	likovna galerija na drugom katu Istarskog narodnog kazališta
	Centar za nematerijalnu kulturu Istre (CENKI), Pićan	u sastavu je Etnografskog muzeja u Pazinu, služi za dokumentiranje, istraživanje, prezentaciju i njegovanje nematerijalnih oblika kulture ili žive tradicije
	Avangarde jazz festival, Rovinj	glazbeni festival jedinstvenog koncepta
	150 godina uspostave Istarskog pokrajinskog sabora, Poreč	međunarodni znanstveni skup u povodu 150 godina uspostave Istarskog pokrajinskog sabora u Poreču
2012.	Festival dell'Istroveneto, Buje	festival istromletačkog govora
	Znanstveni skup o biskupu dr. Jurju Dobrili	znanstveni skup posvećen 200. obljetnici rođenja biskupa i narodnog preporoditelja dr. Jurja Dobrile i 100. obljetnici skladanja istarske himne „Krasna zemljo, Istro mila“

Teško je bilo nabrojiti sve događaje tijekom proteklih dvadeset godina i unaprijed se ispričavamo zbog onih koji nisu ovdje navedeni. Naime, željeli smo nabrojiti one događaje i vrijednosti koji imaju širi kulturni utjecaj na cijelom području Istre i nisu lokalnog

karaktera. Svjesni smo da smo, nažalost, izostavili mnoge okrugle stolove, rasprave, izložbe, akcije i susrete, no oni su sigurno zabilježeni u nekim drugim materijalima.

Bez namjere da ih svojata ili smatra da je ona zaslužna za njihov nastanak, Istarska županija – Regione istriana je ponosna na sva kulturna događanja i manifestacije koje se dešavaju na poluotoku i Odjel za kulturu rado ih promiče te se veseli novima.

Tako kulturni proizvod ovog područja Istarska županija – Regione istriana s ponosom razmjenjuje s drugim zemljama, pokrajinama i županijama, pa postoje već utvrđeni sporazumi međunarodne suradnje i putovi koji organiziraju skupno predstavljanje ili pomažu umjetnicima u samostalnom predstavljanju u zemlji i inozemstvu.

Učestala je u posljednje vrijeme suradnja između Odjela za kulturu i Odjela za turizam Istarske županije – Regione istriana koja se iskazuje na projektu Parenzana i koja je u 2012. godini iznjedrila program Istra Inspirit te obogatila turističku ponudu Istre. Odjeli su uvelike surađivali na europskim projektima Revitas i AdriaMuse te otvorili vrata suradnji na mnogim novim akcijama koje su pred njima.

NAČIN FINANCIRANJA

Od početka rada Odjela nastojalo se financiranje učiniti transparentnim i u proces odlučivanja uključiti što veći broj sudionika da bi se poticali pravi i vrijedni projekti pa je natječaj za financiranje javnih potreba u kulturi prvi put raspisan već 1995. godine.

Sredstva za kulturu Istarske županije – Regione istriana dio su županijskog proračuna i nikako nisu jedina koja se izdvajaju za kulturni život Istre. Ne smijemo zaboraviti proračune Republike Hrvatske, gradova i općina, Turističke zajednice te sredstva

sponzora i privatna ulaganja kao inicijative koji znatno podižu kulturnu razinu i pomažu u realizaciji i navedenih događaja.

Godine 1994. proračun Istarske županije – Regione istriana iznosio je 24.479.000 kuna, a za javne potrebe u kulturi i tehničkoj kulturi izdvojeno je ukupno 1.370.000 kuna, odnosno 6 posto.

Na prvi javni natječaj davne 1995. godine pristigle su prijave tada pregledavale i vrednovala komisije, a kasnije kulturna vijeća. Radi što veće transparentnosti odmah je donesen pravilnik o načinu vrednovanja pristiglih programa koji je kasnije dopunjen. Jednako tako su se pregledavala i izvješća o realiziranim programima. Na svaki materijal koji je izašao iz Odjela, a prije donošenja konačne odluke na Županijskoj skupštini, mogli su se donositi amandmani.

Od 2009. godine izdvajanjem Odjela za kulturu njegov je rad kvalitetnije strukturiran i unaprijeđen pa je puno lakše doći do podataka koji se sada prikazuju izdvojeno i na drugačiji način te mogu biti relevantan pokazatelj iz kojeg se mogu donijeti određeni zaključci.

SREDSTVA U KULTURI KAO UDIO PRORAČUNA

br.	god.	proračun Županije	sredstva za kulturu bez sredstava za javnu upravu i administraciju	%
1.	2009.	298.000.000,00	13.722.671,01	5
2.	2010.	234.500.000,00	11.451.501,00	5
3.	2011.	283.000.000,00	13.900.063,61	5
4.	2012.	309.700.000,00	13.203.632,80	4
5.	2013.	435.000.000,00	15.242.953,46	4

UČEŠĆE SREDSTAVA ZA KULTURU U PRORAČUNU ŽUPANIJE

br.	god.	proračun Županije nenamjenska sredstva	sredstva za kulturu nenamjenska sredstva	%
1.	2009.	157.038.557,00	13.922.671,00	9
2.	2010.	121.676.419,20	11.546.466,00	9
3.	2011.	139.938.000,00	14.292.248,61	10
4.	2012.	141.650.992,29	13.788.952,80	10
5.	2013.	171.131.607,00	15.830.004,95	9

27

SREDSTVA U KULTURI U USTANOVAMA ISTARSKE ŽUPANIJE – REGIONE ISTRIANA ČIJI JE OSNIVAČ ŽUPANIJA

ustanova	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Povijesni i pomorski muzej Istre	1.812.880,61	2.012.880,00	2.081.880,61	2.040.592,99	1.869.384,00
Etnografski muzej Istre	2.055.606,00	2.055.606,00	2.019.407,00	2.297.860,98	2.164.098,00
Polivalentni kulturni centar Grožnjan	212.543,00	224.035,00	-	-	-
Muzej suvremene umjetnosti Istre	640.000,00	640.000,00	822.230,00	720.646,69	670.646,69
Istarska kulturna agencija	-	-	-	115.108,94	339.230,16
UKUPNO:	4.721.029,61	4.932.521,00	4.923.517,61	5.174.209,60	5.043.358,85

Podjela sredstava u kulturi po javnim potrebama izgleda ovako:

SREDSTVA U KULTURI – JAVNE POTREBE		
br.		2009.
1.	nematerijalna kulturna baština	300.000,00
2.	međunarodna kulturna suradnja	200.000,00
3.	glazba i glazbeno-scenska djelatnost	600.000,00
4.	književnost i izdavaštvo	600.000,00
5.	zaštita kulturne baštine i muzeologija	1.030.000,00
6.	medijske kulture	200.000,00
7.	vizualne umjetnosti	500.000,00
8.	kulturni programi – ostalo	2.970.000,00
UKUPNO:		6.400.000,00

Odjel za kulturu nastoji pronaći nova sredstva za programe, povećati sredstva unutar proračuna i rado bi pomogao svojim korisnicima i većim iznosima, no racionalno sagledavanje stvari ukazuje na potrebu iznalaženja novih resursa izvan proračuna.

Tako, sukladno novim gospodarskim razmišljanjima i načinima iznalaženja dodatnih sredstava za programe i aktivnosti u kulturi, Odjel sudjeluje u projektima financiranim novcem europskih fondova i nastoji u to uključiti druge korisnike pomažući im i dajući im osobni primjer. Želja je pokazati kako se uz puno rada

2010.	2011.	2012.	2013.
350.000,00	300.000,00	305.000,00	300.000,00
200.000,00	150.000,00	200.000,00	150.000,00
300.000,00	300.000,00	310.000,00	300.000,00
300.000,00	220.000,00	235.000,00	220.000,00
600.000,00	800.000,00	800.000,00	800.000,00
200.000,00	200.000,00	180.000,00	180.000,00
200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00
2.120.000,00	2.000.000,00	2.370.000,00	2.500.000,00
4.270.000,00	4.170.000,00	4.600.000,00	4.650.000,00

i odgovoran pristup mogu ostvariti i utrošiti velika sredstva za kulturne projekte te educirati djelatnike kulturnih ustanova da bi bili spremni za ulazak u EU i iznalaženje dodatnih sredstava. Tako je Upravni odjel sudjelovao u nekoliko većih projekata i realizirao vrijedne akcije koje je prije ulaska u EU zanimljivo za-bilježiti. Ukupna vrijednost do sada realiziranih projekata iznosi 7.416.864,12 eura od čega je Istarska županija – Regione istriana provela aktivnosti ukupne vrijednosti 901.342,19 eura, odnosno 6.714.999,30 kuna.

HEART OF ISTRIA: BAŠTINA I UMJETNOST ISTRE

INTERREG III A Program za susjedstvo
Slovenija – Mađarska – Hrvatska 2004. – 2006.

PROJEKTNI PARTNERI: Slovenija, Mađarska i Hrvatska

UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA: 489.130,00 eura

TISKANO NA ČETIRI JEZIKA:

- Putevi kaštela i kulturnih krajolika (*Istarski kašteli*)
- Putevi sakralne umjetnosti (*Istarske freske*)
- Razvoj istarskih gradova
(*Istarska graditeljska baština venecijanskog razdoblja*)
- Arheološki parkovi Istre
(*Istarski arheološki parkovi – Put bogova*)

realizirano je i sljedeće:

petojezični leci, promotivni film, znanstvena istraživanja koja su urodila znanstvenim člancima i istraživanjima objavljenim u *Annalesima*, iskapanja na arheološkom nalazištu San Simon, objava srednjovjekovnih statuta Izole i Pirana, knjige o Pietrapelosi i plesu mrtvaca na istarskim freskama, provedeno je istraživanje o ulozi kulturne baštine u turističkoj ponudi na području Istre, organizirane su četiri radionice, održani su Dani arheologije u Piranu i stručne ekscurzije po lokalitetima kulturne baštine, izvedeno je geodetsko i arhitektonsko snimanje kaštela Kožljak, tu su i dva istraživačka rada: o kulturnoj baštini i turističkoj promociji kulturne baštine

REVITAS – REVITALIZACIJA ISTARSKOG ZALEĐA I TURIZMA U ISTARSKOM ZALEĐU

Program prekogranične suradnje Slovenija – Hrvatska
2007. – 2013. (IPA – instrument pretpriступne pomoći)

PROJEKTNI PARTNERI: Slovenija i Hrvatska
uključeno je 10 subjekata: Grad Kopar,
Istarska županija – Regione istriana, Općina Izola,
Općina Piran, Zavod za zaštitu kulturne baštine
Slovenije, Grad Buzet, Grad Poreč, Turistička zajednica
Istarske županije, Općina Svetvinčenat i Grad Vodnjan

UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA: 1.840.362,92 eura

PROJEKT JE OBUHVATIO SLJEDEĆE AKTIVNOSTI:

- stvaranje zajedničke prekogranične studije modela revitalizacije unutrašnjosti Istre koja sadrži:
 - (a) metode obnove, ponude i promocije objekata kulturne baštine te
 - (b) metode revitalizacije starogradskih jezgri
- sedmodnevne radionice u Vodnjaju i Topolovcu
- revitalizaciju tematskih putova, vidikovaca, odmorišta te njihovo uključivanje u integriranu turističku ponudu; na području slovenske Istre uređenje tri vrste putova i 10 odmorišta; u hrvatskoj Istri raskrčivanje 20 kilometara biciklističkih i pješačkih staza na području etno-arheološkog parka Vodnjanštine te provođenje signalizacije i uređenje pet odmorišta
- revitalizaciju starogradskih jezgri: obnovu trga u Topolovcu i kvadratne kule kaštela Morosini-Grimani u Svetvinčentu

- organiziranje 16 dana zajedničkih prekograničnih radionica za voditelje info-centara
- organiziranje dva trodnevna seminara za turističke vodiče, djelatnike u turističkim agencijama, poduzetnike, lokalnu administraciju i širu javnost, sveukupno 120 sudionika
- uspostavljanje 6 info-centara u hrvatskoj i slovenskoj Istri: Kopar – Sv. Anton, Piran, Izola, Poreč (Istarska sabornica), Buzet (starogradska jezgra), Svetvinčenat (kaštel Grimani-Morosini) i 20 info-točaka s info-kioscima
- organiziranje 23 događaja u svrhu promocije Istre kao jedinstvene turističke destinacije
- razvoj integriranih prekograničnih turističkih promotivnih proizvoda: fotomonografija o freskama uz DVD, dva šestojezična vodiča o starogradskim jezgrama te kulturnim i prirodnim znamenitostima unutrašnjosti Istre, DVD o projektu, deplijani, razglednice, plakati, knjiške oznake, reprint-brošura projekta *Heart of Istria*
- uspostavljanje internetske stranice projekta
- održavanje 12 zajedničkih konferencija za novinare
- snimanje i emitiranje dvaju promotivnih spotova i reportaža

ADRIAMUSE

Program jadranske prekogranične suradnje
IPA Adriatic 2007. – 2013.

PROJEKTNI PARTNERI:

Provincija Rimini, Institut za umjetničku, kulturnu i prirodnu baštinu Regije Emilia-Romagna, Regija Veneto, Sveučilište u Veneciji – IUAV, Provincija Pesaro i Urbino, Provincija Campobasso, Skupa (Italija), Narodni muzej Crne Gore (Crna Gora), Općina Skadar (Albanija), Zeničko-dobojski kanton (Bosna i Hercegovina) i Istarska županija – Regione istriana (Hrvatska)

UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA: 1.762.670,80 eura

CILJEVI PROJEKTA:

- jačanje odnosa među partnerima
- potpora održivom razvoju jadranske regije kroz usklađivanje partnerskih aktivnosti u području kulturnog turizma
- podizanje svijesti o muzejima u regiji
- povećanje dostupnosti muzeja uključivanjem u Euromuse.net, međunarodni izložbeni prostor koji organizira niz događaja koji mogu povezati jadranske muzeje
- produženje turističke sezone na jadranskoj obali
- preobrazba muzeja u kulturne centre pune života
- poticanje prekogranične kulturne razmjene, kao i događaja radi povećanja razine svijesti stanovništva o kulturnim i razvojnim potencijalima jadranske regije

Putem projekta jačat će se i integrirati postojeće mreže informacija kroz razvoj niza inovativnih informacijskih i komunikacijskih alata, u čemu je Istarska županija – Regione istriana odgovorna za izradu projektne brošure, internetske stranice, igrice za mlađe uzraste, dokumentarnog i projektnog filma, komunikacijske strategije projekta uz logotip i pripadajuću knjigu grafičkih standarda te za pilot-akciju jednog istarskog muzeja koja podrazumijeva izradu komunikacijske strategije i logotipa Povijesnog i pomorskog muzeja Istre, kao i sufinanciranje Arterije i Sepomaie Vive – muzeja koji izlaze izvan muzejskih zidina.

EX.PO AUS

**(EXTENSION OF POTENTIALITY OF ADRIATIC UNESCO SITES
– ŠIRENJE MOGUĆNOSTI JADRANSKIH UNESCO-ovih SITEOVA)
IPA Adriatic CBC Program 2007. – 2013.**

uključuje institucije i regije na području koje obuhvaća tri države članice Europske unije, Italiju, Sloveniju i Grčku, i četiri istočne jadranske države (Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru i Albaniju)

PROJEKTNI PARTNERI:

Grad Dubrovnik, Istarska županija – Regione istriana,
Grad Split (Hrvatska),
Provincija Ferrara, Općina Ravenna – Gradski muzej,
Općina Alberobello, Fondacija Aquileia (Italija),
Univerzitet na Primorskem – Znanstveno-istraživački
centar Kopar (Slovenija),
Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore (Crna Gora),
Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (BiH),

Administrativni i koordinacijski ured Butrint (Albanija)
i Općina Korfu (Grčka).

UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA: 3.324.700,40 eura

POSEBNI CILJEVI KOJE ĆE PROJEKT OSTVARITI SU:

- prekogranični razvoj koncepata i alata za održivo upravljanje UNESCO-ovim siteovima
- poboljšanje znanja, tehnika i tehnološke potpore razmjenom informacija o uspješnoj praksi i tehnikama vezanim uz digitalnu katalogizaciju te inovativnih tehnika restauracije, suhozidne gradnje, uvođenja obnovljivih izvora energije
- zajednička valorizacija UNESCO-ovih siteova Jadrana kao cjeline te njihovih specifičnih tematskih dijelova, s ciljem privlačenja brzorastućeg segmenta turista zainteresiranih za kulturu i prirodu
- realizacija pilot-akcija na pojedinačnim UNESCO-ovim siteovima

U sklopu projekta Istarska županija – Regione istriana koordinira komunikacijske i promotivne aktivnosti putem komunikacijske strategije za sve projektne partnere, projektnog logotipa i knjige standarda uz projektnu brošuru i internetsku stranicu projekta.

Istarska županija – Regione istriana će sa svojim stručnjacima za planove upravljanja, restauraciju, suhozide, mozaike sudjelovati u svim projektnim aktivnostima partnera.

U sklopu pilot-akcije razvit će razne promotivne materijale, a posebno izdvajamo izradu fotomonografije kompleksa Eufrazijeve bazilike u Poreču uz prateći višejezični multimedijalni DVD s audiovođenjem.

NAČELO JAVNOSTI

36

Od samog početka Odjel za kulturu Istarske županije – Regione istriana odlučio se za otvoren pristup svim svojim korisnicima pa je tako osim osobne prisutnosti pročelnika, koji prisustvuje gotovo svim događanjima, pomno razrađen i pristup informiranju javnosti. Za objave, konferencije za novinare i natječaje redovno se koristi Glas Istre kao tiskani medij i lokalne dnevne novine s najvećom čitanošću u županiji. Tako je već od 2010. godine unutar novina uveden i redovni podlistak ArtIstra koji izlazi svakog trećeg četvrtka u mjesecu i daje presjek najvažnijih kulturnih događanja u županiji.

Radiopostaje redovno izvješćuju o kulturnim zbivanjima i često su medijski pokrovitelji u promoviranju kulturnih događaja. Još od 1995. godine postoje lokalne televizijske postaje, i to Nezavisna istarska televizija kao županijska i TV Nova Pula kao gradska televizija, na kojima se redovno prate i predstavljaju kulturna događanja. Tako od 2009. godine postoji tjedna emisija „Kultivator“ koja prati kulturna zbivanja, ugošćuje umjetnike i najavljuje nove događaje, a emitira se na TV Istri.

Istarska županija – Regione istriana na svojim službenim stranicama ima važne podatke vezano uz službeni dio rada Odjela, pa su tako natječaji, proračuni i objave dostupni svim građanima na www.istra-istria.hr, a tijekom 2010. godine pokrenut je projekt Kulturistra, županijski portal s ciljem razvoja kulturnog informacijskog servisa.

Internetsku stranicu www.kulturistra.hr pokrenuli su udruga Metamedij i Istarska županija – Regione istriana, a cilj projekta je ponuditi informacije o aktualnim događajima, ali i pružiti mogućnost pristupa različitim bazama podataka koje će sadržavati informacije o svim akterima u kulturi, kulturnim događajima, međuna-

rodnim natječajima i potencijalnim međunarodnim partnerima. Pokrenuto je to sa željom da se pridonese boljoj komunikaciji na vertikalnoj i horizontalnoj razini, tj. između istarskih kulturnih ustanova i umjetnika te svih njih i šire kulturne javnosti. Sam projekt financira Istarska županija – Regione istriana i većina tekstova je prevedena na talijanski i engleski jezik.

Odjel za kulturu djeluje na tri lokacije (Novigrad, Pula i Labin) stvarajući krug suradnika u tim mjestima. Pri Odjelu djeluje sedam kulturnih vijeća i Vijeće za kulturu. U ustanovama kojima je Istarska županija – Regione istriana osnivač nalaze se upravna vijeća koja koordiniraju s Odjelom u cilju kvalitetnijeg provođenja županijskih planova.

Godišnje se tako održi oko 20 različitih sjednica. Za posebne projekte ili aktivnosti koriste se i vanjski suradnici pa se procjenjuje da ih je stotinjak godišnje.

Odjel je otvoren te prima online prijave, kao i razne primjedbe i prijedloge pa je tako tiskao i podijelio Istarsku kulturnu strategiju u 500 primjeraka te ju objavio na svojoj internetskoj stranici.

Za svoj rad Odjel je odgovoran Skupštini Istarske županije – Regione istriana gdje se podnose izvješća i donose važne odluke pa je suradnja s Odborom i tijelima Skupštine veoma važna. Sve donesene odluke i rasprave na Županijskoj skupštini snimaju se i prenose na lokalnoj TV Istri te je svaka dostupna javnosti.

ZAKLJUČAK

38

U ovom kratkom pregledu raznih događaja nabrojano je puno toga, a izostali su ljudi i njihova imena, iako ona naprosto izviru iz svakog spomenutog događaja. Bilo bi to veliko i dugotrajno putovanje s puno zanimljivih osoba koje su duboko utkane u kulturni život Istarske županije. Nije bila namjera izostaviti ih, no puko nabranje u ovom tekstu činilo se neprikladnim. U enciklopedijskim izdanjima, knjigama i suradnjama Istarska županija – Regione istriana s ponosom ističe svoje kulturne djelatnike, umjetnike i stvaratelje jer, uostalom, da nema njih, njihova entuzijazma, kreativnosti, čudnih naravi i bezgraničnih vrijednosti, Odjel uopće ne bi imao smisla.

Ipak, spomenut ćemo one koji su nas u ovo vrijeme napustili, a svojim su životom i radom na ovom području ostavili neizbrisiv trag:

Slavko Zlatić (1993.), Marino Cettina (1998.), Krešimir Farkaš (1999.), Renato Pernić (2002.), Edo Murtić (2005.), Ante Dabo (2009.), Dušan Džamonja (2009.), Predrag Spasojević (2010.), Boško Petrović (2011.), Emil Benčić (2011.), Nello Milotti (2011.), Vesna Girardi Jurkić (2012.).

I na koncu, s pogledom u neko novo sutra želja nam je nastaviti potpomagati kulturnu scenu, mlade i talentirane ljude te u duhu modernih stremjenja učiniti hrabre korake i kulturu postaviti kao mogućnost zapošljavanja i djelovanja na poluotoku. Nakon dvadeset godina kultura postaje ponovo pokretač promjena i zato želimo još više razgovarati, učiti i slušati svoje korisnike te zajedno s njima učiniti Istru pravom regijom kulture.

NAKLADNIK

Istarska županija – Regione istriana
Upravni odjel za kulturu – Assessorato alla cultura

ZA NAKLADNIKA

Vladimir Torbica

**AUTORICA TEKSTA, REDATELJICA FILMA
ISTRA – REGIJA KULTURE**

Gordana Restović

IZVRŠNA UREDNICA

Nataša Beljan

LEKTORICA

Svetlana Đurašinović

DIZAJN

Ana Berc

REALIZACIJA

Mara, Pula

TISAK

Kerschoffset Zagreb

NAKLADA

300 primjeraka

Travanj, 2013.

